

زیانین مهیی و بیھوشکهران

نقیسین

د. عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر

وهرگیران

خلات صلاح

زنجیرا نامی لکین ۵. عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر

نفیسین: د. عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر.

وهرگپران: خلات صالح.

پیداچوون: م. آیدن سندی.

دیزایننا نافه پروک و بهرگی: سایتی مزگهفت.

هژمارا زنجیری: (14).

ژ بهرهمین: سایتی مزگهفت www.mzgaft.com

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئیشہکا ب مہترسییہ، جہربانندن و موسیبہتہکا مہزنہ، ہہرکہسئ
توشی قئ چہندی بیت ہہمی ئیش و خرابی و ہہمی پیساتی ب
رہنگ و جورین خوقہ تیدا کومقہ دین ئہوژی (مہیا) پیسہ! و
ہہرودسا یین وکی وئ و بہلکو خرابتر وکی ماددین ہوشبہر
(مخدرات). قیجا دال قیرئ گوہ بدنہ ناخقتن و گوٹارا خودایئ
دلوقان و قہنجیکار وکی ہشیارکرن بو خہلکئ خودان باوہر ژ قئ
تاوان و گوئہہا مہزن، ئہوئ کو ئہف گوئہہہ ب ناقبری و
بہراوردگری ب دەیکا گوئہہان، و دیارگری کو ئہف کارہ ژ کارین
(شہیتانیہ) و دبیتہ ریگر بو کرنا زکری خودئ و نقیژان و ژبلی
وان ژ کارین باوہریئ خودایئ مہزن دبیزیت: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ
أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ
عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ } [المائدة:

[91-90]

ئانکو: (۹۰) گهلی ئهوین باوهری ب خودی و پیغه مبهری وی
 ئینای، هندی مهی (و ئه و ههر تشته که عه قلی ببهت)، و قومار
 (و ئه قی تالع و نه صیب ژی دکه فنه د بن دا، و ههر تشته کی ئیک
 ژ ئیکی ببهت، و پیغه مژویل ببن و خودی ژ بیر بکه ن)، و
 صه نه مین چکلاندی (و ئه فنه ئه و بهر بوون یین بوتپه ریسان
 ددانان و قوربان ل نک فه دکوشتن وهک مه زنکرن بو وان، و ههر
 تشته کی بو په رستنئ بیته دانان)، و تالع زانینا ب ریکا تیرکی شانی،
 ئه فه هه می گونه هن، شهیتان وان ل بهر مرؤقان شرین دکه ت،
 قیجا هوین خو ژ وان بده نه پاش: دا به لکی هوین ب چوونا
 به حه شتی سه ربکه فن

(۹۱) هه ما شهیتانی ب شرینکرنا گونه هان ل بهر هه وه دقیت
 نه یاره تیئی و که ربی بیخه ته ناقبه را هه وه، ب ریکا مهیی و
 قوماری، و بهری هه وه ژ بیرئینانا خودی و نقیژی بده ته پاش ژ
 بهر بی هوشییا د فه خوارنا مهیی دا هه ی، و مژویلاهییا د کرنا
 قوماری دا هه ی، قیجا هوین وی چهندی بهس که ن.

مه ی هاته هه قبه رکرن دگهل وان بتا یین په رستنا وان دهاته کرن
 ل سه رده می (جاهلیئی)، به لکو هاته هه قبه رکرن دگهل کارین

(جاهلیه تی) یین کریت و مهزن، ئەفه ژى چونكى ئیشین ب مهترسى و زیانین مهزن د گەلدا یین ههین، بهلکو ب فهرمووده یا هاتی ژ پیغه مبهری مه ﷺ دبیژیت: ((هه رکهسی بمریت و ئالودهیی مهیی بیت ههروهکی بت په ریسیه))، ئەو ژى ب تنی ژ بهر پیساتی و ئاریشین فه خوارنا وی و یین وهکی وی و خرابتر وهکی بیهوشکهران، فیجا هه رکهسی دلئ وی پیغه هاته گریدان و چهزا وی بلندبوو بو فه خوارنا وی دئ بی هژمار تاقیکرن و موسیبهت بهردا هین، بهلکو د فهرموودهکا دروستدا ژ پیغه مبهری مه ﷺ هاتییه فه گۆهاستن دبیژیت: ((خۆ ژ مهیی بدنه پاش ئەو کللیکا هه می خرابیانه)).

رۆژهکی (عثمانی کورپی عهفانی) - خودی ژى رازی بیت- گۆتارهك بو خهلكی گۆت سه بارهت مهیی و ئیش و زیانین وی دیارکرن و گۆت: (خۆ ژ مهیی بدنه پاش ئەو دهیکا هه می پیساتیانه، زهلامهك بهری ههوه هه بوو گهلهك په رستنا خۆدایی خۆ دکر و خۆ ژ ژنا دابوویه پاش (ژن نه دئینان)، فیجا ژنهك پیغه هاته گریدان (حهز ژیکر) فیجا وی ژنی بهندهیهکا خۆ هه نارتیه دهف داکو بهیت و شه هه دهکیی بکهت، ئەوژی هات داکو شه هه دهکیی بکهت،

ههردهما ئەو دهرباز ببان ژ دەرگههکی دا ئەو بهنده وی دەرگههی
 دائیخیت ههتا کو گههشتین ژنهکا گهلهکا جوان، و زارۆکهک ب
 رهخفهبوو، و ئامانهکی مهیی ل رهخی دی، قیجا وی ژنی سی
 ههلبژارتن دانی:

یان خرابیی دگهلدا بکهت (زنايي خودی مه ژی بپاریزیت)، یان
 وی زارۆکی بکوژیت، یان ژی پهرداغهکی مهیی فهخۆت، وی ژی
 پهرداغی مهیی ههلبژارت، قیجا دهمی فهخواری گۆت: ئیکا دی ژی
 بدنه من، دهمی ئیکا دی فهخواری سهرخۆش بوو قیجا پاشی
 خرابی دگهل وی ژنی کر و ئەو زارۆک ژی کوشت پاشی (عثمانی
 کوړی عهفانی) -خودی ژی رازی بیت- گۆت: (خۆ ژ مهیی بدنه
 پاش ئەز بخودی کهم باوهری و ئالودهیا مهیی ددلی زهلامهکیدا
 کوم نابن یان دی چهزا مهیی باوهریی دهریخیت ژ دلی یان ژی دی
 باوهری وی چهزی دهریخیت).

ئیشین مهیی و زیانین هوشبهران بی ههژمار گهلهکن لسه
 خهکی، ههروهکی پیغهمبهری ﷺ گۆتی: ((ئهو کلیکا ههمی
 خرابیانه))، و ههروهکی (عثمانی کوړی عهفانی) گۆتی: (ئهو
 دهیکا ههمی پیساتیانه)، ئانکو ب راستی مهی فهخۆر و

بکارھینہریں ماددین بیہوشکھر ب بکارئینانا وان ھمی ئیش و خرابیا بسەر خۆدا دئینیت، و ھەروەسا ئیشین جوراوجور و خرابیان ب زیدەھی بسەر جقاکئ خۆ و کەسوکار و زارۆک و خیزانا خۆدا دئینیت.

✿ مەھ و ماددین بیہوشکھر ئەگەرن بۆ رینگرییا ل زکری خودئ و کرنا نھیژان.

✿ مەھ و ماددین بیہوشکھر دەرگەھئ گۆنەھین مەزن و خرابکاریا فەدکەت.

✿ مەھ و ماددین بیہوشکھر نەھلانا شەرمیە وراکرنا پەردا ستاری و شەرمئ و دەھمەن پاکئ یە.

کاودان و رەوش یین گەھشتین ھندئ کو ھندەك ژ بکارھینەریں قان پیساتیان نامیسا خۆ بکەنە قوربان چیدبیت ھەقزینا وی بیت یان کچا وی بیت بتئ داکو فئ پیساتیا ژناقبەر بکاربینیت، بکارئینانا ماددین بیہوشکھر کارئ شەیتانی فەدکن داکو بەرئ ھمی ئیش وبەلا و خرابییا بەدەتە بکارھینەری، ژبەر فئ چەندئ دوژمنین ئاینئ ئیسلامئ گەلەک پویتەھئ ددەنە ھندئ کو بەلا ف بکەن دناف جقاکین موسلماندا، و ژبەر ھندئ بەلا فکەرئ ماددین

بیهوشکهر د جفاکین موسلماندا تاوانبار و خرابکارهکی مهزنه و ژبه رندی ژههژییه بهیته کوشتن، چونکی کوشتنا به لافکه ری بیهوشکهران کوشتنا به لافکه ری خرابیی یه ونه هیلانا خرابی و گۆنه هانه، و ژبه رندی یا لسهر سه میان و مه زنان ئه وه کو باشیی بکه ن و ریگری بکه ن ل به لافکه ری ماددین هوشبه ر و سه ره کانیا تاوان و به لافکه ری خرابکاریان ژناقبهن.

و یا فهره لسهر دهیک و باب و سه میان و پهروه رده کهران چاقدیری بکه ن لسهر زاروکی خۆ و ناگه هداربکه ن ژ فی خرابییا به ربه لاف، و هندیکه به لافکه ری فی پیساتیینه (پشتا خۆ دده نه راستیی دگه ل هه بوونا به لگه و روونکران) تیشکی دده نه سه ر خرابکرنا زاروکی موسلمانان چونکی هه که ر ئه ف ئیسا ب مه ترسی بو ئیکه م جار گه هشته زاروکی دی بته ئه گه ر بو هندی کو بکه فیه دناف خراب بوونیدا - خودی مه و هه وه ژئ بپاریزیت-.

فیجا ئه م دوعا ژ خودایی مه زن دکه ن کو مه پاقر بکه ت و مه بپاریزیت ژ هه می خرابکاری و خرابی و مه ی و ماددین بیهوشکهر د مال و جفاکی مه یین موسلماندا و ئاینی مه کو ئیسلامه بومه بپاریزیت و به ری مه ژ هه ر خرابی و خرابکارییه کی بده ته پاش.

(ابن کثیر) -خودئ دلوقانیئ پی ببهت- ل دەستپیکا شروفه کرنا سوپهتا (غافر) سهبارهت مهزنی باوهرداران (عومهرئ کورئ خهطابی) د چيروکا وی زهلامئ ژ خه لکئ شامئ ئەوئ قهستا دیوانا عومهری دکر -خودئ ژئ رازی بیت- هاتییه کو بو دممهکئ هندابوو عومهری ژئ -خودئ ژئ رازی بیت- گوئ: (کانییه فلانئ کورئ فلانی) وان ژئ گوئ: پی بوویه دویشکەتیئ مهین، عومهری ژئ گازی نقیسکارئ خو کر گوئ: بنقیسه: ((ژ عومهرئ کورئ خهطابی) بو فلانئ کورئ فلانی سلاف لته بن ئەز ژئ دگه لته سوپاسیا خودئ دکه م ئەوئ کو چ خودایین راست و دروست نینن ژبلی وی، ژیبهرئ گۆنهان و قه بیلکههرئ تهوبان، خودانئ سزایی دژوار و زهنگینئ خودان شیان، چ خودایین راست و دروست نینن ژبلی وی و دوماهیک ههر بهرهف و یقهیه) و پاشی گوئ: (بو برایی خو دوعا بکهن کو دلئ وی بهرهف خودئ قه بجیت و خودئ لی ببووریت).

قیجا هزرا خو بکهن (خودئ پهحمئ بههوه ببهت) ئەو کریارا جوان ئەوا ئەقی خهلیفه ی کری دگه ل وی کهسی پی کو لدهستپیکا قه خوارنا مهین و کهفتنا دقئ خه له تییدا: مهزنی باوهرداران ژئ

بۆ وی دناقبہرا دوو تستان دا کومقہ کر یا ئیکئ: ئامۆزگارییا
رہوان و گۆتئا کاریگەر،

و یادووی: دوعا بۆ کرن و برایین خو یین مسلمان ژى هاندان داکو
دوعا بۆ بکەن داکو خودئ دلئ وی بزقرینیت بەرەف خوڤە، و دەمئ
ناما عومەری گەهشتی وی کەسی، ئاخفتئا ژیبەرئ گۆنەهان
قەبیلکەرئ تەوبان و خوڤانئ سزایئ دژوار دووبارە دکر و د گۆت:
وی ئەز ژ سزایئ خو هشیارکرم و سۆزداپە من کو لمن ببووړیت.

و ژبەر ہندی فەرہ لسەر مسلمانئ ئامۆزگاریئ ل وان کەسا بکەت
یین کەفتین د نہ خوڤشیئ فئ پیساتییدا و دوعا بۆ بکەت لپشت
وی داکو خودئ دلئ وی بەرەف خوڤە بزقرینیت، و ہەر وەسا ب
ئامۆزگاریہکا کاریگەر و بمفا دگەل باخفیت و راستەرئ بوون یا
دەستئ خودئ دا کو چ ہەفیشک نینن دکاریئ ویدا، و ئەم دوعا
ژ خوڤایئ مەزن دکەین کو ئەو کەسین بقئ گۆنەہئ ہاتین
تاقیکرن یان ہەر گۆنەہەکا دی دلئ وان بەرەف خوڤە بزقرینیت،
و رپکا راستا جوان ب رزقئ وان و ہەر بەرزەبوویہکئ مسلمان
بکەت بەرەف خوڤە.

ئیمام (ابن قیم الجوزی) خودی ژئی رازیبیت د پهرتووکا (حادی
الارواح الی بلاد الافراح) لژیئر ته وهری چل و حهفتی (دبه حسنی
رویبارین بههشتی و کانیک و جور و ریکیین چوونا وی) دا گوت:
خودایی مهزن دبیژیت:

{مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَرٌ مِّنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ
وَأَنْهَرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَرٌ مِّنْ حَمْرٍ لَّدَةٌ لِلشَّرِبِينَ
وَأَنْهَرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن
رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خُلِدَ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ
[١٥]} [محمد: 15]

رامان: ژ سالوخهتین وی بههشتییه یا خودی ژفان پی دایه
تهقواداران: هندهک رویبارین مهزن ژ وی ئافا رهنگی وی نهئیته
گوهارتن تیدا ههنه، وهندهک رویبارین ژ وی شیرئ تاما وی
نهئیته گوهارتن، ورویبارین ژ وی مهیا فهخور خوشیین پی دبهن،
ورویبارین تژی هنگفینئ صهفاندی تیدا ههنه، وبؤ فان تهقواداران
د بههشتی دا ژ ههمی رهنگین فیقی ههنه، ویا ژ فی مهزنتر
لیبورینا ژ گونههین وانه، ئهرئ ئهوی د فی بههشتی دا ما وهکی
وییه یی ههر وههر د ئاگری دا دمینت، وئافهکا زیده کهلاندی ب
وان دئیته دان رویکیین وان پی پرتپرت دبن؟

و قیجا خۆدایی مهزن ئەف هەرچار جورە بەحسکرن و ئەو
 نەخۆشییە د دونیاییدا ب سەردا دئین دگەلدا نەهیلا، نەخۆشیا
 ئافی گەنی بوونە پشتی کو گەلەک دمینیت ڕاوەستیای، و نەخۆشیا
 شیرێ ترشبوونا تاما وئ یە و نەخۆشی و ئیش ژئ
 پەیداابن، و نەخۆشیا مهین نەخۆشیا تاما وئ یە و کو ناهیتە
 قەخوارن، و نەخۆشیا هنگمینی کو ناهیتە پاقرکرن پشتی کو پیس
 بۆی (نانکو تصفیە کرن) ، و ئەفە ژ مهزنی خودئ یە کو رۆبار
 ژەندەک بەرهمان بەهرکن کو چجار ل دونیای نەهەرکین، و بی
 چ خەندەکەک یان تیکەک، و ئەو ئیش و نەخۆشیە ژئ دان پاش
 یین کو تام پئ برنا تمام لی نەهیلت، و هەرودکو کا چەوا مهیا
 بەهشتی هەمی نەخۆشی و ئیشین مهیا دونیای ناهیلیت وەکی
 سەرئیشی و سەرخۆشی و تاما نەخۆش. و ئەفە پینج ژ نەخۆشی
 و ئیشین مهیا دونیای نە:

ئەقلى دبهت، گوتنیت بیکیڕ و خراب لسەر خودانئ خوە زیدە
 دکەت، بەلکو قەخوارنا وئ خۆشنا بیت بتنئ ب لەغو وگوتنین
 بیکیڕ نەبیت، و دبیتە ئەگەرئ لاوازی نەفسئ، و زیدە مهزاختنا
 پارە و مالی، و دبیتە ئەگەرئ سەرئیشی و تاما وئ یا نەخوشە،

و ئەو ژ کریارین کریتین شەیطانی نە و دبیتە ئەگەرئ دوژمنکاریئ
 و نەقیانی دناقبەرا خەلکیدا، و دبیتە ریگر بۆ کرنا زکری خودئ
 و نەقیان، و سەردکیشت بۆ زانی، و چیدبیت دگەل کچ و
 خۆیشک و کەس و کاران، و غیرەتی ناهیلیت و شەرمزاری و
 پەشیمانی و هەتکبەری د دوێقدا دەین و خودانی دگەهینیتە
 کیمترین جورئ مرووفان و میشکی وی دبەت ژلایئ وەعی و
 تیگەهشتنی فە، و ناف و نیشانین باش ژ وی تاکی دویر دکەت و
 کریتترینا ددەتی و بدوێقە دەیلیت و کوشتنا تاکی بۆ نەفسا خۆ
 بسانەهی دکەت، و دبیتە ئەگەرئ بەلاڤکرنا نەینیان یین کو ب
 بەلاقبوونا وان زیان و تیچوون بۆ خۆدانییە، و براینی و
 هەقالینییا شەیتانیە د زیدە مەزاختنا مال و پارەیی دا یین کو
 خودئ ب رزقی وی کرین و کریە راگرەک بۆ وی، هەروەسا پەردا
 رادکەت و نەینیان دیاردکەت و هەتکا خودانی خۆ دبەت، و کرنا
 کریتی و گۆنەهین پیس بسانەهی و سڤک دکەت، و مەزنییا کرنا
 کارین حەرەم ژدلی دەردئیخیت، و ئالودەیی وی (مەیی) وەکی بت
 پەریسییە، و چەندھا جار بویە ئەگەرئ پەیدابوونا شەران،
 و چەند ژ دەولەمەندان هەزار کرینە و چەند ژ خۆدان ریزان

کیم کرینه، و چند ژ بهرز و بلندان ل ئهردئ داینه، و نعمت برینه و سزا ئیناینه، و چند ژ فیان و چهزژیکرنئ ژناقبریہ و دوژمنکاری دروست کریه، و چند دناقبهرا ههقریناندا ژیکفه بوون دروست کریه و دل و میشک برینه، و چند ژ پهشیمانی و سهربوران بدویقدا هاتینه، و چند ژ دهرگههین خیرئ گرتینه و دهرگههین خرابیئ قه کرینه بو بکارهینه رین وی (که سئ قه دخوت)، و چند ژ تاقیکرنا و بهلایان ب سهردا ئیناینه و مرن نیژیک کریه و ژ موسیبهت و رهزیلی و بی قیمهتی بسهر بکارهینه ری خوڤه ئیناینه، نهو کومقه کهرا ههمی خرابیانه و کلیلا وانایه، و ژئ ستاندنا دان و بهخشینایه و پهیدا کهرا تولقه کرنا خودای یه، و نهگه ر مهیئ چ خرابی نه بن ب تنئ نهو و مهیا ئاخرهتی د زکی که سه کیدا کومقه نابن ههروهکی د فهرموودهیا پیغه مبه ریدا هاتی ﷺ دا بهس بیتن کو دبئژیت: ((هه ر که سئ مهی ل دونیایئ قه خوار خویشیا وی ل ئاخرهتی لسهر چه رامه و نافه خوت))، و ئیش و نه خویشیئ مهیئ گه له کن و مه ههمی نه گوتینه کو براستی ژی ههمی ژ مهیا ئاخرهتی یئن هاتین دویر ئیخستن.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

مزگفت

www.mzgaft.com